

Važnost zagrebačkog Euharistijskog kongresa.

Evo dan, koji stvorí Gospod (Ps. 117, 24).

Dante iznosi u 4. pjevanju Raja opis, koji mu ondje kazuje dje-
vica Pikarda Donati, pa završuje to pjevanje:

To mi reče, pa žaćela odi,
I prošli'edi poj »Z d r a v o M a r i j a«
Tonuć, kako kam u mrkoj vodi.

Sve dok mogoh, okom ju pratijah:
Kad iščeknu, opet me zanese
Hlepnja srcu mome najmilija.

Tako je bilo sa svršetkom euharistijskog kongresa — procesijom.
Ova je bila kruna kongresova i dovršila na Jelačićevom trgu.
Tu je preko 100.000 ljudi žive vjere pjevalo:

Isukrste, Srcu Tvom
S nama naš se kune dom:
Dušom, tijelom vi'ek sam Tvoj
Za krst časni bijuć boj!

I ta se pjesma gubila od Jelačićeva trga put kaptolskog brda,
prema uzvišenoj katedrali. Svećenici su onamo nosili uz pratnju
pjesme, ne poput starozavjetnih levita kovčeg zavjetni, nego Boga
Krista u presv. Euharistiji. Onamo smo upirali svoje oči svi učesnici,
onamo prijeko Bakačevoj ulici i divnoj katedrali, dok se sve nije uti-
šalo i zašutjelo poput »kama u mrkoj vodi«. Odilazeći tako s trga
mogosmo svi s uvjerenjem kazati: »Evo dan, koga stvorí Gospod
(Ps. 117, 24); ovo nije učinio drugom narodu« (ps. 147, 20). Uistinu
»sladak je Gospod« (1 Pet. 2, 3) i »Kako je veliko mnoštvo slatkosti
tvoje, Gospode, koje čuvaš za one koji Te se boje« (Ps. 30,20).

Ta što su bili dani euharistijskog kongresa? Bili su dani »Božje
ljubavi« i »vječne ljepote« ili kako pjesnik kaže:

Božja ljubav, koja se opire
Svakoj zlobi, plamteć sobom sjaje,
Te s nje vječna ljepota provire (Raj 7, 64—66).

To su bili najmiliji dani za sve ljude »dobre volje« (Lk. 2, 14);
dani žive vjere. Stoga i tu vrijedi:

pozdravili proglas, kojim je pripravnici euharistijski odbor najavio naš euh. kongres i odmah mu označio prvi i glavni cilj ovako: »Većina svijeta svojega Spasitelja još ne poznaje, ili ne će da ga pozna; a drugi, koji ga poznavaju, vladaju se prema Njemu, kao da Ga ne poznaju; još i gore, mnogi ustaju proti Njemu i štampom i govorom i mržnjom i zlobom. Pa kako neprijatelji Kristovi i očito i u zajednici jurišaju na Krista Gospodina, tako i vjernici hoće da otvoreno i u najvećem broju očituju svoju ljubav i poklonstvo Kralju vijekova neumrlome. To da neka bude mala *naknada za grijeh* svijeta, *za uvrede*, koje ljudi nanose Isusu, osobito u presv. Olt. Sakramentu. To je *prvi razlog* našega javnoga poklonstva na Euh. kongresu«.

Bogu hvala ovo je kongres i učinio u znatnoj mjeri. Ta je naknada iskazana u javnoj pričesti djece i ljudi, u noćnom klanjanju, u skupnoj sv. misi i procesiji, u zborovanju i svim manifestacijama. »Samom Bogu budi čast i slava u vijeke!« (1 Tim. 1, 17). Tu priznasmo u duhu pokore u ime cijelog naroda poput ninivićanskog kralja: »Neka se vrati sa svoga zloga puta. Tko zna, e da se vrati i raskaje Bog, te ne izginemo« (Jona 3, 8. 9). Tu uzdahnusmo pred Bogom svojim s Davidom: »Smiluj se nama, Bože, po velikom milosrđu svome. Tebi zgriješismo. Ne odbaci nas od lica svoga« (Ps. 50). Sebi opetovasmo opomenu Juditinu: »Jer je ustrpljiv Gospod, upravo se skrušismo« (Judita 8, 14). Zamolismo s Abijom Oca nebeskog, neka nas ne zapusti nego oslobodi Jeroboamove zamke (II Paral. 13, 15). Tu rekosmo javno i pokajnički: »Oprosti, Gospode, oprosti puku svome i ne daj baštine svoje pod sramotu, da njim obladaju narodi. Zašto da kažu u narodima: Gdje je Bog njihov?« (Joel 2, 17). Narod, koji goji ekspijacije, blizu je Bog i ovaj ga čuva od propasti.

*

Proudhon je imao oštar um, pa ga nije smeo ni njegov revolucionarni duh, kada je napisao ovo o katoličkoj Crkvi: »Po znakovima, koji vladaju u ljudskim ustanovama, morala je Crkva zapasti bezbroj puta. Što joj ostaje od svega, što je mogla da zadobije? Ona je sve izgubila, dapače i sitni komadić zemlje, koji joj je bila darovala jedna princesa; dapače joj je otet i tako zv. *patrimonium Petri*. Usprkos toga Crkva odoljeva svim navalama, preživi sve skizme i hereze, sva raskomadanja, ustanovu sv. Ljudevita kao i galikanske slobodštine, Pothiera kao i Descartesa, Lutera kao i Voltaira. Ona je preživjela svoju vlastitu besmrtnost. Davno je ona prije reformacije imala reformirajuće pape; a danas, kada je reformacija samo prazna riječ, tridentinum vlada bez otpora nad vjernicima. Što velim? Kadgod su crkve u filozofiji i slobodi dalje pošle nego li ona i tako upale u raspadanje, ona je okupila njihove ruševine i sebe je reformirala svojom vlastitom nepomičnošću. Ona nema ništa do li dah, i taj je dah bio doslije vazda življi nego li sve, što se oko nje pojavilo, jače

nego li sve ustanove, koje su nastale izvan nje i po njezinu uzoru. Što je tu, što nije drugdje? Tu moramo priznati jedan princip, koji je ostao sasvim netaknut, koji, jer je ukorijenjen u najvećoj dubini savjesti, dovoljan je da Crkvu održi, ruševine skizme neprestano i vazda pripoji i koji ju je uskrisio kao feniks a iz svojeg praha. Želiš li znati, u čemu sastoji onaj stvaralački i uzdržavajući princip u Crkvi? *Crkva vjeruje u Boga!* Ona bolje vjeruje u Njega nego li ma koja sekta! Ona je najčistija, najcjelovitija i najsjajnija manifestacija božanskog bivstva; i *jedino ona znade da obožava Boga*. A jer se ni um ni srce u čovjeku ne mogu da ocijepce od Božje misli, koja je temelj Crkvi, eto stoga je Crkva ostala neporušiva usprkos svih potresa*)

Proudhon je tu dobro pogodio; još bi bio bolje označio tajni izvor Crkvene vječne mladosti, da je zašao korak dalje i svoje riječi bolje konkretizirao i rekao: Evo princip je Crkvene neporušivosti i neutrnjive snage — *Euharistija*.

Da, presv. Euharistija je najrealnije obožavanje Boga i ona najuže spaja čovjeka s Bogom. To sekte ne poznaju i koje su počele da jače ističu presv. Euharistiju kao žarište duhovnog života, a osobito često pričješćivanje, te su se brzo približile i spojile s katoličkom Crkvom. Gdje je veće približenje čovjeka i Boga nego li u presv. Euharistiji? Tu je sam Krist kazao: »Ja sam čokot i vi loze; tko u meni ostaje i ja u njemu, taj nosi mnogo ploda, jer bez mene ne možete ništa« (Iv. 15, 5). »Ja sam put, istina i život« (Iv. 6, 59) »Koji jede moje tijelo i pije moju krv, ima život vječni i ja ću ga uskrisiti u najposljedni dan« (Iv. 6, 55). Zato su prvi kršćani dnevno prisustvovali sv. misi i primali sv. pričest, kako to čitamo u »Djelima apostolskim«: »I svaki dan bijahu jednako jednodušno u hramu s radošću i u prostoti srca« (2, 46). A učinak? »A u zboru onih, koji vjerovali su, bješe jedno srce i jedna duša« (Dj. ap. 4, 32). Sv. Pavao piše Korinćanima, da ne bi slabo cijenili presv. pričest, jer odatle zamire religiozni život. On veli: »Zato su među vama mnogi slabi i mlohavi i spavaju mnogi« (1. Kor. 11, 30). Eto u presv. Euharistiji je »stablo života«, izvor Crkvene snage i neprestana reforma svih katolika.

Jedan je njemački biskup dugo proučavao divnu borbu irskog naroda pod vodstvom O' Conela. I napokon odluči, da posjeti Irsku i izblizega i u realnosti uoči izvor narodne otpornosti. Čim je stigao tamo, ode u crkvu da misi. No tu ugleda veliko mnoštvo svijeta, osobito muškaraca, kako pristupaju k stolu Gospodnjemu. Sada je bilo biskupu jasno, odakle taj narod crpi i svoju vjersku i nacionalnu snagu.

*) De la justice dans la Revolution et dans l'Eglise.

To je uočio i praktični papa Pijo X., pak je izdao g. 1905. poznati dekret o dnevnoj pričesti. Otada je zastrujio svijetom novi život i taj će donijeti najbolje plodove. O tome je prorokovao bio pomorac Klement Roux, koji je umro u glasu svetosti, već g. 1881: »Ljudsko društvo ide litrim koracima natrag u poganstvo. I u samim kršćanskim dušama slabi vjera i natprirodni život. Kako da tomu stanemo na put? Kakav lijek da nademo za tu opću bolest? Tijelo Gospodina našega Isusa Krista! Jedina će Euharistija spasiti svijet. Molimo, molimo da Isus nadahne papu te rekne odlučnu riječ«, a g. 1883. opet piše: »Pouzđano se nadam; što više, posve sam siguran, da će Isus nadahnuti Svetom Ocu jednu poslanicu o čestoј sv. pričesti. Tim će papinim činom *započeti novo doba, doba obnovljenja i preobraženja u ljudskim dušama*«.

To je doba, Bogu hvala, započelo — doba euharistijsko. Pred ovom dobom uzmiče novo poganstvo, koje je prijetilo te će nas poklopiti. Kako se mraz topi pred podnevnim suncem, tako uzmiču i ljudski najveći poroci: nečistoća i vjerski indiferentizam. Presv. je Euharistija onaj Hrt, o kome pjeva Dante da ga je oslobodio nemile vučice:

Zvi'er bo, koja sili te kričati,

Smete svakog, koji se uputi,

I sve buni, dok im život skрати.

A nagon joj tako zli i kruti,

Da pohlepe ne siti nikada,

Dal po jelu više glada čuti.

Ta se pãri s mnogo drugog gada,

I više će, dok Hrt stigne, te će

Prinuđiti ju da crkne od jada (Pakao I, 94—102).

Narod, u kojemu gospoduje nečistoća, zapušta zakon Gospodnji i mrzak mu je njegov jaram. Taj narod mora propasti, kako iščeznuše stari Grci i Rimljani usprkos sve svoje visoke kulture. Nečistoću redovito prati vjerski indiferentizam, mlohavost u djelovanju. O tima pjeva pjesnik, da ih ni nebo ni pakao ne će:

Da ne skvrnu nebo, s neba pali;

Nit ih prima u svoj jaz pakao,

Da naslade ne bi zli imali (Pakao III, 40—3).

Traga im se svi'etom ne nalazi:

Od njih pravda i milost zazire (ib. 49—50).

Kako je u svijetu s nečudoređem iza rata? Sada mu se može primijeniti ono, što je Dante kazao o svojoj domovini i Pizi:

Čeljad nova, lake stečevine

Vir su tebi holosti i b'jedâ,

Florencijo, što te kukat čine (Pakao XVI, 73—75).

Avaj Pizo! bruko stanovnika
 Divnog kraja, kud se »si« razli'eže,
 Kad susjeda nije osvetnika.
 Nek Kapraja s Gorgonom zaveže
 Ušće Arnu, da zaduši ci'elo
 Ljudstvo, što se u tebi razleže (ib. XXXIII, 79—84).

Sv. pričest je »stablo života«, koji daje nutarnju snagu i moć; odbija od naroda učinke otrovnih sokova, čuva narode od nećudorednih močvara; stare kršćanske Gedeone i Samsone, oslobađa od zmija i njihovih ujeda, božanski je Rafael koji vodi čovjeka sigurno i zdravo kući očevoj. Sv. pričest obnavlja ćudorede i čuva vjeru narodu. To se vidjelo osobito u prvim vijekovima kršćanstva i 16. vijeku, t. j. u doba borbe protiv starog i novog poganstva.

Ćovječanstvo je slično stablu. Na nj navaljuje suša i vihor, kukci i životinje, sve hoće da ga uništi. Ono ipak odolijeva. Čime? Svojim životnim principom. A ćovječanstvo u borbi protiv bezvjerstva i nećudoređa? Nadnaravnim elementom u sebi, a te mu ulijeva obilno i sigurno sv. pričest. Tu je izvor neprestane obnove. Po njoj ćovjek postaje »Kristov dobar miris« (2. Kor. 2, 15) i »promijeni se obnavljanjem svojeg ćućenja« (Rim. 12, 2).

Euharistijski kongresi sve to imaju pred očima. To je i euh. odbor u svom pozivu dobro naglasio.

Na zagrebaćkom su kongresu ova načela popularizirali svi govornici na zborovanju i propovjednici po crkvama, pa nema sumnje da će od kongresa i kod nas sv. pričest jaće zahvatiti šire mase i tako umijeti toli nužnu ćudorednu reformu. To se vidjelo već u doba kongresa, da se u svakoj zagrebaćkoj crkvi podijelilo kroz ona dva dana više tisuća sv. pričesti. Stoga je ovaj kongres najsigurnije jamstvo da nam narod ne će ćudoredno zakržljiviti i vjerski zadrijemati; da nas čeka bolja i zdravija budućnost. Ovaj je kongres rosa, koja oživljuje klonulo bilje, ili tamjan, koji osvježuje život ugljenu.

Ovo će se još jasnije pokazati, ako zagrebaćki kongres ne ostane osamljen, nego prosljedi brojem i radom. Za to nam jamči posebni odbor, koji je ovaj kongres izabrao i preć. episkopat odobrio.

* * *

Na zagrebaćkom se je euh. kongresu lijepo oćitovalo *jedinstvo nuka i katolićkog svećenstva*. Narod je sa svojim svećenicima skupa putovao, pod istom zastavom ulicama koracao, zajedno marljivo slušao propovjednike i govornike, požrtvovno i ustrajno jednako adorirao u noći, u procesiji složno pjevao. Mila je ta jedinstvenost i podsjeća nas na prve kršćane: »A u zboru onih, koji vjerovaše, bješe jedno srce i jedna duša« (Dj. ap. 4, 32). To tako žarko preporučuju sv. Pavao (Filip. 2, 2.: Ispunite veselje moje, da jedno mislite,

jednu ljubav imate) i sv. Petar (1 Pet. 3, 8). Jedinostvenost je pastira i stada prvi preduvjet svakog javnog uspjeha, osobito na čudorednom i vjerskom polju. 9. 3. lani kazao je državni amer. tajnik Hughes u svojoj noti: »Ako Evropa ne ozdravi, nema govora o poboljšanju u svijetu«. A poboljšanja u Evropi ne će biti bez Kristova duha: »Duh je, koji oživljuje, put ne koristi ništa«. (Iv. 6, 64); »slovo ubija, duh pak oživljuje« (2 Kor. 3, 6). Već je i psalmista nekoć to naglasio: »Bože, ti nas oživi« (Ps. 84, 7). I taj duh spaja stado i pastira, oboje poboljšava i ozdravljuje, jer je Krist život i daje zdravi život. Bez Krista ne će Evropa ozdraviti, bez jedinstva svećenika i puka nema govora o poboljšanju u svijetu. Gdje je ta sloga izmed puka i klera, poboljšat će se brzo duše, obitelji, škole, javni život, odnošaj izmed Crkve i države, državni zakoni i činovnici. U modernom društvu nema što da okupi i poveže duhove, pa zato svak k sebi nateže i tuđe ruši; moderni su jedino u tome složni, da ruše sve što im nešto imponira. Samo Bog može da uspješno i trajno složi ljude, te i živa vjera u Njega. Evo na što dovodi pravi kult presv. Euharistije. Ta okuplja i spaja duhove. Tako se jasno vazda očituje, da je Bog u njoj i da su istinite riječi Kristove, kojima on silazi u presv. Ostiju. Božja riječ razgoni poganstvo, sili nas na živu vjeru i snažnu slogu sa svećenstvom. Uistinu »živa je riječ Božja i uspješna i dublje oštija od svakoga mača dvorezca« (Žid. 4, 12). Riječ je Kristova već kod Kafarnauma pri samom obećanju o ustanovljenju presv. Euharistije razdijelila ljude u dva tabora: vjerujuće i nevjerujuće. Prvi se oduzvaše riječima sv. Petra, koji u svoje i njihovo ime reče Kristu otvoreno: »Gospodine, kome ćemo ići? Ti imaš riječi vječnog života. I mi vjerovasmo i spoznasmo, da si ti Krist, sin Božji« (Iv. 6, 69—70). Ovi ostadoše u jedinstvu s Kristom i tako u slogi među sobom. Drugi rekoše: »Tvrđ je ovaj govor i tko ga može slušati« (ib. 61); »i tada m n o g i njegovi učenici odstupiše od njega i više ne idahu s njime« (ib. 67). Eto kako vjera u pres. Euharistiju slaže a nevjera u nju rastavlja. Zato nije čudo, da i danas biva ovako. Kult pres. Euharistije sili vjernike na slogu s Bogom, nevjera navodi na cijepanje i odalečuje od Boga, Crkve i crkvenog svećenstva. Kult oltarskog Otajstva skupa koraca s pijetetom prema svećenstvu i osobito vrhovnoj svećeničkoj glavi — papi. Narodi, koji toga ne će, otpadaju od pape, katoličke Crkve, ali ne otpadaju da nađu bolju vjeru, nego vele: »Tvrđ je ovaj govor« i traže sebe, želje svog srca, blaže naredbe, slobodu u filozofiranju i djelovanju. To vodi u ruševine, kako je gore kazao Proudhon.

Evo to je razlog, da opravdano i s veseljem moramo pozdraviti vrlo važnu izjavu zagrebačkog euharistijskog kongresa: »Čvrsto vjerujemo, da je Božanski Spasitelj ustanovio katoličko svećenstvo, da nas ono vodi put neba, da nas ono uči vječne istine te nam dijeli svete tajne. Stoga u ime hrvatskoga katoličkoga naroda odlučno

izjavljujemo, da ćemo biti vjerni i odani svojim biskupima i svećenicima, koji su u jedinstvu s temeljem, na kojem je Isus sagradio svoju Crkvu, sa sv. ocem papom. Napose izjavljujemo, da ćemo vazda čuvati kao zjenicu oka svoga vjernost i odanost *rimskoj stolici*, da ćemo slušati sv. oca papu, jer ima od Krista Gospodina vlast vezati i rješavati cijelu Crkvu, da ćemo ga štovati i ljubiti kao svog oca«. Kako da to ne pozdravimo? Ta ova izjava vodi k jedinstvu vjernika i svećenstva, k spoju konačno pomoću presv. Euharistije s Bogom. Nije li to ona jedinstvenost, za koju je molio Isus na zadnjoj večeri: »Ne molim samo za nje, nego i za one koji će vjerovati u me po njihovoj riječi, da svi budu jedno, kako si ti, Oče, u meni i ja u tebi; da i oni u nama jedno budu, da i svijet vjeruje da si me ti poslao« (Iv. 17, 20—22). To se pipa rukama u povjesti: Kadgod je svećenstvo što više širilo kult presv. Euharistije (osobito sv. pričest), i samo je bilo što uže i tvrde spojeno s episkopatom i papom, a Bog im odvratio nagradom tako, da je i puk odan postao i ostao tom istom svećenstvu. Jedinstvo se Crkve tako jače no ikada očituje. Ono je po gornjim riječima Kristovim znak Božjeg djela.

Ovo je nužno bilo, da bistro i jasno naglasimo, jer živimo u doba gdje se neprestano govori o reformi vanjskih prilika i javnog života, a pri tome se zaboravlja da vanjska reforma uopće ne vrijedi ili je vrlo kratkog vijeka i slabog uspjeha, ako ona ne potječe iz nutarnje reforme kao stablo iz svog korijena. Nutarnja je pak reforma jedino ona prava i uspješna, koja nas spaja s Bogom, izvorom nadnaravnog života. Ova opet vodi nužno k reformi života i nužnoj ovisnosti o papi i njegovim napucima. Tamo vodi kult Euharistije, kako k njoj vode odanost k papi i svet život; rijeka svetosti i crkvene jedinstvenosti vode k moru, — svome izvoru, pres. Euharistiji, da od nje poteku još jače te iste rijeke.

Zaglavimo. Zahvalni budimo svome presvij. episkopatu, što je ovako uzbibao katolike u SHS i postavio im pred oči i svijest pres. Euharistiju, to sunce kršćanskog života i svake obnove. To znači »obnoviti sve u Kristu« i tu obnovu staviti na najsigurnije, najzdravije i najtrajnije temelje; to znači iz dna zidati i to čvrsto, da to ne obori nijedna kiša ni vihor. I »vrijeme je već, da od sna ustanemo. Sada nam je bliže naše spasenje nego kad vjerovismo« (Rim. 13, 11). Uistinu je dan zagrebačkog euharistijskog kongresa bio »dan, koji stvori Gospod« (Ps. 17, 24).

Još jednom: *Chroația catholica, leva oculos tuos et — gaude; gaude, quia haec erat dies, quam fecit Dominus tibi in salutem.* Veseli se, Hrvatska, jer ti je Gospodin dao u zagreb. euharistijskom kongresu zalog katoličke i bolje budućnosti!